

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор ОНУ імені І.І.Мечникова

проф. Вячеслав ТРУБА

В.Труба 2025 р.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування

Програма атестаційного екзамену за спеціальністю для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання: галузь знань 07 - Управління та адміністрування; спеціальність - 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; освітня програма - Фінанси, банківська справа та страхування.

Розробники:

Оксана САВАСТЄЄВА – доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку і фінансів;
Марина ДЕМ'ЯНЧУК – доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і фінансів;
Вікторія БУТЕНКО – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів.

«ПОГОДЖЕНО»

Навчально-методична комісія економіко – правового факультету
Протокол № 6 від «26» листопада 2025 р.

Голова комісії Ірина ГОЛОДЕНКО Ірина ГОЛОДЕНКО

«ПОГОДЖЕНО»

Гарант ОПІ «Фінанси банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Оксана САВАСТЄЄВА Оксана САВАСТЄЄВА

Затверджено вченою радою економіко – правового факультету
Протокол № 6 від «28» листопада 2025 р.

Голова ради Людмила ТОКАРЧУК Людмила ТОКАРЧУК

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Атестація здобувачів вищої освіти випускників – бакалаврів Одеського національного університету імені І.І. Мечникова здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», Статуту Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова, (наказ ОНУ імені І.І. Мечникова № 51-02 від 31.08.2022 р.), Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (наказ ОНУ імені І.І. Мечникова № 51-02 від 31.08.2022 р.), Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова та відокремленому структурному підрозділі "Фаховий коледж ОНУ імені І.І. Мечникова" (наказ ОНУ імені І.І. Мечникова № 62-02 від 26.10.2022 р.), Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07 – Управління та адміністрування, спеціальність 072 – Фінанси, банківська справа та страхування (затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.05.2019 р. № 729), Освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (кваліфікація – бакалавр фінансів, банківської справи та страхування), інших нормативних актів України з питань вищої освіти.

Атестація випускників – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти обсягів знань, умінь, компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація випускників здійснюється на підставі оцінки професійних знань, умінь, навичок випускників з метою з'ясування відповідності рівня їх підготовки вимогам Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07 – Управління та адміністрування, спеціальність 072 – Фінанси, банківська справа та страхування (затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.05.2019 р. № 729) та Освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Атестаційний екзамен за спеціальністю проводиться Екзаменаційною комісією після завершення теоретичної та практичної частин навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Атестаційний екзамен за спеціальністю проводить Екзаменаційна комісія у складі голови, заступника голови та членів комісії. Екзаменаційна комісія створюється наказом ректора Університету і діє відповідно до нормативних актів Міністерства освіти і науки

України та Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. До складання атестаційного екзамену за спеціальністю допускаються здобувачі, які повністю виконали освітньо-професійну програму. За результатами складання атестаційного екзамену за спеціальністю вирішується питання про присвоєння студенту-випускнику кваліфікації бакалавра фінансів, банківської справи та страхування та видачу диплому державного зразка (в т.ч. диплома з відзнакою із зазначенням особливих досягнень).

Метою атестаційного екзамену за спеціальністю є контроль відповідності знань, вмінь, компетентностей з обов'язкових навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки та перевірка відповідності отриманих програмних результатів навчання вимогам стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Атестаційний екзамен за спеціальністю проводиться за екзаменаційними білетами. Кожен екзаменаційний білет містить три теоретичних питання і одне практичне завдання.

РОЗДІЛ «ТЕОРІЯ ГРОШЕЙ»

Тема «Сутність та функції грошей»

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Роль держави у створенні грошей. Форми грошей та їх еволюція. Товарні гроші. Ера металевих грошей. Біметалізм та монометалізм.

Причини та механізм демонетизації золота. Кредитні гроші. Паперові гроші. Різновиди сучасних кредитних грошей. Електронні гроші. Квазі-гроші. Суть грошей. Гроші як загальний еквівалент. Гроші як особливий товар, мінова й споживча вартість грошей як товару. Портфельний підхід до визначення суті грошей. Гроші як форма прояву суспільних відносин. Гроші як гроші і гроші як капітал. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей. Функції грошей. Масштаб цін.

Тема «Роль грошей у ринковій економіці»

Специфіка функціонування грошей на етапі становлення ринкових відносин. Роль грошей як результат реалізації функцій грошей: міри вартості, засобу обігу, засобу платежу, засобу нагромадження та світових грошей.

Залежність ролі грошей у економіці від рівня розвитку товарного виробництва та адекватних йому суспільних умов. Спільні та відмінні риси командно-адміністративної та ринкової економіки з точки зору ролі грошей у їх розвитку.

Роль і призначення грошей у економіці країни з вирішення завдання завдання стабілізації економіки та забезпечення її сталого розвитку.

Тема «Теорії грошей»

Класична кількісна теорія грошей. Еволюція постулатів кількісної теорії. Науковий внесок К.Маркса у розвиток теорії грошових відносин. Мажиналізм як методологічна основа сучасних теорій грошових відносин.

Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей. Фішера до кількісної теорії грошей. Представники «Кембриджської школи» та їх внесок до теорії грошей. Вклад Д. Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей. Кейнсіансько-неокласичний та неокейнсіанський напрямки теорії грошей.

Сучасний монетаризм. Внесок М.Фрідмена до теорії грошей. Сучасний синтез теорії грошей. Монетаристи-неокласики, монетаристи-градуалісти та монетаристи-прагматики.

Тема «Грошовий обіг і грошові потоки»

Грошовий обіг. Грошовий оборот: суть та структура. Грошові потоки.

Грошові платежі як складові грошового обороту. Сукупний грошовий оборот і оборот грошей у межах індивідуального капіталу. Основні ринки та суб'єкти грошового обороту. Безготівковий та готівковий грошовий оборот, їх співвідношення. Модель сукупного грошового обороту. Грошові потоки та критерії їх класифікації. Канали руху грошей. Структура грошових потоків.

Механізм балансування грошових потоків. Національний дохід і національний продукт, їх роль для аналізу грошового обороту. Грошова маса та

грошові агрегати. Їх класифікація. Грошовий мультиплікатор. Грошова база. Швидкість обігу грошей та її чинники.

Тема «Грошовий ринок»

Грошовий ринок. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Попит, пропозиція, ціна грошей. Інституційна модель грошового ринку. Канали прямого і опосередкованого фінансування. Ринок грошей та ринок капіталів. Банки і небанківські фінансово-кредитні структури як суб'єкти грошового ринку.

Попит на гроші. Пропозиція грошей. Загальні теоретичні положення пропозиції грошей. Банкнотна та депозитна емісія. Грошовий мультиплікатор та його роль у формуванні пропозиції грошей. Графічна модель грошового ринку.

Тема «Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика»

Суть і механізм формування пропозиції грошей. Вплив пропозиції грошей на розвиток економіки. Роль державних інституцій у реалізації емісійного процесу. Способи безготівкової емісії грошей.

Норма обов'язкового резерву, грошова база, ефект кредитного мультиплікатора. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в системі державного регулювання ринкової економіки. «Сеньйораж» і монетизація бюджетного дефіциту.

Грошово-кредитна політика центрального банку: суть та роль у розвитку економіки держави. Таргетування.

Тема «Валютний ринок і валютні системи»

Валютний ринок: суть та принципи функціонування. Валютні операції суть і види. Поточні та термінові валютні операції. Деривативи. Біржова та позабіржова торгівля валютою. Валютні ризики і методи їх мінімізації.

Валютна позиція: суть і види. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку.

Котирування валют. Валютний курс, його функції. Режими валютного курсу. Валютне регулювання і контроль.

Валютні системи: суть та структура. Види валютних систем: національні, регіональні, світові. Основні елементи національної валютної системи.

Тема «Грошові системи»

Грошова система: суть та принципи організації. Елементи грошової системи та їх характеристика. Основні типи грошових систем. Еволюція грошових систем. Системи готівкового та безготівкового обігу. Національна та світова валютні системи. Саморегульовані грошові системи. Біметалізм.

Регульовані грошові системи. Система паперово-кредитного обігу. Неринкові та ринкові грошові системи. Відкриті і закриті грошові системи.

Методи та інструменти регулювання грошової системи.

Тема «Інфляція та грошові реформи»

Суть інфляції. Теоретичні концепції інфляції: теорія «інфляції попиту», теорія «інфляції пропозиції», монетаристська теорія, теорія інфляції як багатофакторного процесу. Інфляція та дефляція. Економічні та соціальні

наслідки інфляції. Основні види інфляції: повзуча, галопуюча, гіперінфляція, відкрита та закрита інфляція. Причини інфляції. Інфляція попиту. Фіскальна інфляція. Показники вимірювання інфляції. Регулювання інфляції. Взаємодія центрального банку та уряду у регулюванні інфляційних процесів.

Суть та цілі грошових реформ. Стабільність грошової одиниці як основна мета грошової реформи. Роль грошових реформ у боротьбі з інфляцією.

РОЗДІЛ «ТЕОРІЯ КРЕДИТУ»

Тема «Позичковий капітал, його генезис та роль в економіці країні»

Позичковий відсоток. Сутність та вимірники відсотка. Економічні межі руху та фактори зміни ставки відсотка. Теорія вибору портфеля активів.

Поведінка ринкових процентних ставок. Ризикова та строкова структура процентних ставок. Способи нарахування відсотків. Функції та роль відсотка. Норма позичкового відсотка та її характеристика. Взаємозв'язок та відзнаки позичкового відсотка від ціни товару, прибутку, кредиту та позики.

Межі використання позичкового відсотка та джерела його формування та сплати.

Тема «Необхідність та сутність кредиту»

Сутність кредиту в марксистській теорії та в немарксистських теоріях (натуралістичної та капіталотворчої). Сучасні погляди на сутність кредиту.

Необхідність кредиту в умовах товарно-грошових відносин. Кредит та позика. Роль кредиту в економіці країни.

Тема «Функції закони та межі кредиту»

Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту. Види кредиту. Внутрішньоекономічний (національний) кредит. Характеристика міжгосподарського, банківського, державного, споживчого, міжнародного кредиту. Види зовнішньоекономічного (міжнародного) кредиту. Економічні межі кредиту. Макро- та мікроекономічні межі, кількісна та якісна межі кредиту: сутність і наслідки їх порушення. Роль кредиту в ринковій економіці. Роль кредиту в розвитку економіки. Характеристика функцій кредиту. Поняття “межі кредиту” та “межі використання кредиту”.

Тема «Форми кредиту, їх інструменти та види позичок»

Поняття “форма кредиту”. Характеристика форм кредиту (банківського, комерційного, державного, споживчого та міжнародного) та їх інструменти. Взаємозв'язок форм кредиту. Кредитні послуги та їх характеристика.

Тема «Банк як фінансовий посередник»

Сутність та види фінансового посередництва. Фінансовий посередник як суб'єкт грошового ринку. Види фінансових посередників. Економічні вигоди фінансового посередництва. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Місце банків на грошовому ринку. Правові та економічні аспекти визначення сутності банку. Функції та роль банків. Банківська система. Поняття банківської системи. Функції банківської системи. Стабільність

банківської системи та механізм її забезпечення. Економічне призначення та класифікація небанківських фінансово-кредитних установ.

Тема «НБУ та його роль у регулювання грошово-кредитних відносин»

Призначення центрального банку. Причини створення центральних банків та особливості їх діяльності у сучасних умовах. Організаційно-правовий статус центральних банків. Функції та основні напрями діяльності центрального банку. Національний банк України – центральний банк держави.

Особливості становлення НБУ. Принципи функціонування НБУ. Роль Національного банку в регулюванні грошово-кредитного ринку. Грошово-кредитна політика НБУ та її інструменти. Облікова ставка НБУ та рефінансування комерційних банків.

Тема «Міжнародний рух капіталу. Міжнародні фінансово-кредитні установи»

Державний кредит, державний борг. Види державного кредиту. Державні облигації та казначейські зобов'язання. Інтеграційні процеси та створення міжнародних валютно-кредитних установ. Міжнародний валютний фонд. Призначення та функції МВФ. Програми МВФ. Співробітництво МВФ з Україною. Світовий банк. Мета діяльності та структура. Міжнародний банк реконструкції та розвитку: особливості функціонування, проекти в Україні: загальна характеристика, основні напрями діяльності. Європейський банк реконструкції та розвитку.

Тема «Кредитні послуги небанківських фінансово-кредитних установ»

Небанківські фінансові установи, їх загальна характеристика та функції в економіці. Лізингові компанії та види лізингу, лізинг як альтернатива банківського кредиту. Факторингові послуги. Страхування фінансової відповідальності в кредитуванні. Ломбардне кредитування.

РОЗДІЛ «ФІНАНСИ»

Тема «Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів»

Предмет фінансової науки. Сутність фінансів. Функції фінансів. Взаємозв'язок та взаємодія фінансів з іншими економічними категоріями розподільчого характеру.

Тема «Генезис і еволюція фінансів»

Зародження фінансових відносин у Стародавньому світі. Розвиток фінансових відносин за часи докапіталістичних формацій. Фінанси за часи розвитку капіталізму (з початку XIX століття до сучасного періоду).

Тема «Становлення та розвиток фінансової науки»

Становлення фінансової науки. Розвиток фінансової науки у XV- XIX сторіччях. Фінансова наука кінця XIX – початку XX ст. Сучасний період розвитку фінансової науки.

Тема «Фінансова політика і фінансове право»

Сутність фінансової політики. Види та інструменти фінансової політики. Фінансове право.

Тема «Фінансовий механізм»

Сутність фінансового механізму. Фінансове планування. Фінансові важелі.

Тема «Фінансова система та характеристика її сфер і ланок»

Поняття фінансової системи, її структура, властивості та принципи побудови. Характеристика сфер та ланок фінансової системи. Система управління фінансами в Україні. Сучасні проблеми розвитку фінансової системи України та шляхи її вдосконалення.

Тема «Податки та податкова система»

Сутність та характеристика податків. Класифікація податків. Податкова система.

Тема «Бюджет та бюджетна система»

Економічна сутність бюджету, його ознаки. Бюджетна система та бюджетний устрій. Теоретичні аспекти організації міжбюджетних відносин.

Тема «Бюджетна політика»

Сутність та значення бюджетної політики України. Бюджетний процес в Україні. Стратегія і тактика. Оцінка ефективності бюджетної політики. Основні завдання та напрями бюджетної політики України.

Тема «Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування»

Економічна рівновага як основна передумова формування збалансованого бюджету. Концептуальні основи формування бюджетного дефіциту. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

Тема «Державний кредит»

Економічна природа та сутність державного кредиту. Державний борг та його соціально-економічні наслідки. Управління державним боргом.

Тема «Місцеві фінанси, бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання»

Місцеві фінанси у складі фінансової системи України. Місцеві бюджети – провідна ланка місцевих фінансів. Бюджетний федералізм та фінансове вирівнювання.

Тема «Фінанси суб'єктів господарювання»

Сутність фінансів суб'єктів господарювання та їх роль у складі фінансової системи. Фінансові результати діяльності підприємства. Фінансова діяльність як система фінансового забезпечення функціонування підприємства.

Тема «Фінанси домашніх господарств»

Сутність, місце та роль фінансів домогосподарств у фінансовій системі держави. Джерела формування доходної бази бюджету домогосподарств. Напрями здійснення витрат домогосподарств.

Тема «Державні фонди соціального забезпечення»

Зміст та роль державних фондів соціального забезпечення. Пенсійний Фонд України. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Фонд соціального страхування України.

Тема «Страхування. Страховий ринок»

Економічна природа та сутність страхування. Види страхування. Страховий ризик та його складові.

Тема «Фінансовий ринок»

Економічна природа та сутність фінансового ринку. Складові фінансового ринку. Ринок цінних паперів. Фінансові посередники та їх функції на фінансовому ринку.

Тема «Фінансовий потенціал держави»

Сутність фінансового потенціалу держави. Складові фінансового потенціалу держави та їх характеристика. Методика оцінки фінансового потенціалу держави.

Тема «Фінансова безпека держави»

Фінансова безпека у системі національної безпеки держави. Бюджетна безпека держави. Грошово-кредитна безпека держави. Валютна безпека держави.

Тема «Фінансовий менеджмент»

Теоретичні основи фінансового менеджменту. Принципи і функції фінансового менеджменту суб'єкта господарювання. Стратегія і тактика фінансового менеджменту.

Тема «Фінансовий контроль»

Економічні основи та сутність фінансового контролю. Класифікаційні ознаки та сфери застосування фінансового контролю. Форми фінансового контролю. Методи фінансового контролю.

Тема «Міжнародні фінанси»

Об'єктивна необхідність та економічна сутність міжнародних фінансів. Міжнародні фінансові організації і міжнародні фінансові інституції. Міжнародний фінансовий ринок.

Тема «Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою»

Державні видатки як регулятори фінансово-економічних процесів у розвинутих країнах. Державні доходи та принципи формування податкових систем в розвинутих країнах. Відносини між бюджетами в зарубіжних країнах.

Тема «Фінанси Європейського союзу»

Особливості функціонування фінансової системи Європейського Союзу. Бюджет Європейського Союзу. Бюджетна стратегія і бюджетний процес в Європейському Союзі.

РОЗДІЛ «БАНКІВСЬКА СИСТЕМА»

Тема «Банківська система в економіці держави»

Об'єктивні передумови виникнення та розвитку банків та банківських систем. Кредит як основна передумова виникнення банків. Перші банки та банківські операції. Різноманітність банків та їхня класифікація. Розвиток банківських систем в умовах еволюції ринкової економіки. Законодавчі основи регулювання діяльності банківських систем. Зв'язок банківським систем із елементами фінансового ринку

Тема «Еволюція банківських систем»

Трансформація банківських систем – важливий етап їхньої еволюції та ефективного функціонування. Складові елементи банківських систем. Моделі організаційної будови банківських систем розвинених країн, що визначаються різноманітністю виконуваних функцій елементами банківської системи. Нова модель банківської системи Європейського союзу. Вплив банківських систем на темпи та пропорції економічного розвитку.

Тема «Банківська власність та банківський капітал»

Особливості і тенденції розвитку банківської власності. Чинники зростання кількості банків в країні. Приватні банки. Консолідація банківського капіталу. Банки з іноземним капіталом. Державні банки. Особливості діяльності державних банків в Україні. Визначення банківського капіталу, його складових частин, ознак. Структурні складові банківського капіталу. Визначення функцій банківського капіталу. Сутність власного капіталу. Сутність регулятивного капіталу і його важливість для функціонування банків. Складові регулятивного капіталу. Статутний капітал банку, його сутність та шляхи формування.

Тема «Центральні та комерційні банки, їх функції та операції»

Необхідність створення центрального банку та його роль в економіці сучасної держави. Виникнення перших центральних банків. Еволюція функцій центрального банку. Історичні етапи функціонування НБУ. Грошово-кредитна політика НБУ, інструменти та операції. Роль комерційних банків в обслуговуванні платіжного обороту держави.

Тема «Особливості створення та функціонування комерційних банків»

Комерційний банк як основна ланка банківської системи: сутність, цілі та принципи діяльності в умовах ринкової економіки. Види комерційних банків, порядок створення і організаційна структура. Організація діяльності комерційного банку. Банківські операції: класифікація та принципи проведення. Характеристика пасивних банківських операцій. Склад і структура ресурсів комерційних банків. Власні та залучені ресурси, їх економічна характеристика. Капітал банку, його структура і формування. Статутний фонд, резервний фонд, спеціальні фонди, прибуток. Операції, пов'язані з формуванням ресурсів банку. Характеристика активних банківських операцій. Кредитні операції в структурі банківських активів. Економічна основа банківського кредиту. Принципи банківського кредитування. Суб'єкти кредитних відносин. Види банківських кредитів та їх класифікація. Характеристика комісійно-посередницьких операцій банку. Механізм забезпечення фінансової стійкості та ефективності діяльності комерційних банків.

Тема «Банківські операції»

Джерела формування ресурсів банку: власні, залучені, запозичені. Формування власного капіталу, депозитні операції банку. Кредити, отримані в інших банків, міжнародних фінансових організацій, а також кошти, що надходять внаслідок розміщення серед юридичних і фізичних осіб облігацій банку. Кредитні операції банку. Процес банківського кредитування, його етапи. Розрахунково-касові операції банку. Розрахункові документи. Операції банків з цінними паперами.

РОЗДІЛ «СТРАХУВАННЯ»

Тема «Сутність, принципи і роль страхування»

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки. Становлення та розвиток страхового ринку України. Сутність страхування та його місце в системі грошових відносин. Функції страхування. Принципи страхування.

Тема «Класифікація страхування»

Наукове поняття класифікації страхування. Класифікація за об'єктами страхування. Форми страхування: обов'язкова та добровільна.

Тема «Страхові ризики та їх оцінка»

Поняття ризику та його основні характеристики. Класифікація ризиків та їх оцінювання. Поняття ризик-менеджмент у страхуванні. Склад та структура тарифної ставки.

Тема «Страховий ринок»

Поняття та структура страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Сучасний стан страхового ринку України. Страховий ринок зарубіжних країн.

Тема «Страхова організація»

Організаційні форми страховиків. Порядок утворення та ліквідації страховиків. Організаційні структури страхових компаній та управління ними. Забезпечення платоспроможності страховиків. Органи управління страховою компанією та їхні функції. Об'єднання страховиків та їх функції.

Тема «Державне регулювання страхової діяльності»

Система регулювання страхової діяльності в Україні. Стратегія розвитку страхового ринку України. Структура, завдання та функції органів державного нагляду за страховою діяльністю. Договір страхування, його основні елементи.

Тема «Особисте страхування»

Необхідність та значення особистого страхування, його зв'язок із соціальним страхуванням. Страхування життя та пенсій. Страхування від нещасних випадків. Медичне страхування.

Тема «Майнове страхування»

Загальна характеристика майнового страхування. Страхування майна юридичних осіб. Страхування майна сільськогосподарських підприємств. Страхування технічних ризиків. Страхування фінансово-кредитних ризиків. Страхування транспортних засобів та вантажів. Страхування майна громадян.

Тема «Страхування відповідальності»

Юридичні поняття відповідальності та підстави для її страхування. Страхування відповідальності виробника за якість продукції. Страхування відповідальності роботодавців. Страхування професійної відповідальності.

Тема «Перестраховання і співстраховання»

Необхідність та сутність перестраховання, його класифікація. Особливості операцій перестраховання. Види та форми перестрахових операцій. Стан та перспективи розвитку перестраховання в Україні. Співстраховання та механізм його дії.

Тема «Доходи, витрати і прибуток страховика»

Основні принципи організації фінансів страховик. Доходи страховика. Витрати страхової компанії. Прибуток страховика. Оподаткування страхової діяльності. Ефективність діяльності страховика, його рейтингова оцінка.

Тема «Фінансова надійність страхової компанії»

Поняття та суть фінансової надійності страховика, способи її забезпечення. Поняття фондів страховика, види і порядок формування. Страхові резерви, їх види та порядок формування. Оцінка платоспроможності страховика.

РОЗДІЛ II. ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

1. Економічна сутність грошей та концепції їх походження.
2. Історичні аспекти зміни форм грошей та їх характеристика.
3. Функції грошей та механізм їх взаємодії.
4. Поняття грошового обороту та його економічна основа.
5. Модель грошового обороту. Сутність грошових потоків.
6. Поняття грошової маси, грошові агрегати та грошова база.
7. Швидкість обігу грошей.
8. Механізм банківського мультиплікатору.
9. Сутність та специфіка функціонування грошового ринку.
10. Сутність грошової системи та основні її елементи.
11. Структура грошової системи.
12. Види грошових систем та їх еволюція.
13. Становлення та розвиток грошової системи України.
14. Сутність, причини та закономірності розвитку інфляції.
15. Показники вимірювання інфляції.
16. Грошова реформа як інструмент стабілізації грошового обігу.
17. Ринок позичкових капіталів.
18. Сутність та необхідність кредиту. Структура кредиту. Принципи кредитування кредиту, межі кредиту.
19. Класифікація форм кредиту. Сутність, організація та технологія банківського кредитування.
20. Сучасна кредитна система. Сутність позичкового проценту.
21. Грошово-кредитна політика Національного банку України та її роль у стабілізації економіки України.
22. Необхідність, роль та сутність та функції фінансів. Історичні передумови виникнення та розвитку фінансів. Сутність та функції фінансів.
23. Фінансова система : сутність, розвиток, характеристика ланок. Основи побудови та структура фінансової системи. Призначення і специфічні ознаки сфер та ланок фінансової системи.
24. Економічний зміст, призначення та управління фінансовими ресурсами. Економічний зміст та структура фінансових ресурсів.
25. Фінансова політика: суть, цілі, завдання. Складові фінансової політики та характеристика її ланок. Сутність, складові і типи фінансової політики.
26. Фінансовий механізм та його функції. Склад та структура фінансового механізму.
27. Фінансовий контроль: значення, види, форми. Фінансовий контроль: організація, види і форми фінансового контролю.
28. Податкова система України: її склад, структура та характеристика. Податкова система: поняття, основи побудови. Принципи й методи оподаткування.
29. Елементи системи оподаткування: основні поняття та їх характеристика.

30. Органи фінансового контролю в Україні.
31. Роль загальнодержавних податків і зборів в податковій системі України: склад, структура та характеристика.
32. Види прямого та непрямого оподаткування: основні поняття, відмінні риси від інших форм оподаткування, переваги та недоліки їх функціонування.
33. Бюджетна система України: сутність, структура, принципи функціонування.
34. Бюджетна політика як одна зі складових фінансової політики держави. Бюджетна політика України, її особливості та значення.
35. Порядок виконання державного та місцевих бюджетів.
36. Бюджетний профіцит і бюджетний дефіцит, економічні передумови виникнення бюджетного дефіциту в Україні.
37. Заходи держави щодо подолання бюджетного дефіциту та джерела його покриття.
38. Загальний та спеціальний фонди бюджету: економічна сутність і джерела формування.
39. Міжбюджетні трансферти як метод бюджетного регулювання.
40. Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави.
41. Казначейська форма виконання бюджету. Функції Державної казначейської служби України у процесі виконання бюджету.
42. Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів.
43. Інструменти фінансового ринку, їх класифікація.
44. Економічна природа і призначення міжнародних фінансів.
45. Види і форми міжнародних розрахунків.
46. Міжнародні фінансові інституції.
47. Задачі, функції та принципи фінансового менеджменту, його стратегія і тактика.
48. Фінансова звітність: види і форми.
49. Передумови виникнення та розвиток банківської справи.
50. Класифікація банків та законодавчі основи регулювання діяльності банківських систем.
51. Сутність та структура банківської системи, види банківських систем.
52. Роль, значення та організація діяльності центральних банків.
53. Історичні етапи функціонування НБУ. Грошово-кредитна політика НБУ, інструменти та операції.
54. Особливості діяльності державних банків в Україні.
55. Комерційні банки як суб'єкти господарювання, їх функції.
56. Види комерційних банків, порядок створення і організаційна структура.
57. Структура банківських ресурсів.
58. Статутний фонд, резервний фонд, спеціальні фонди установ комерційних банків.
59. Капітал банку: склад, структура та основні функції.

60. Напрями формування та використання залучених коштів банку.
61. Джерела утворення запозичених коштів банку.
62. Класифікація банківських операцій і послуг.
63. Організація грошового обігу в банках.
64. Регулювання діяльності банків.
65. Пасивні банківські операції та їх характеристика.
66. Активні банківські операції та їх характеристика.
67. Принципи та умови банківського кредитування, форми забезпечення кредиту.
68. Суть, значення та загальна характеристика банківських інвестицій.
69. Характеристика комісійно-посередницьких операцій банку.
70. Розрахунково-касові операції банку.
71. Операції банків з цінними паперами.
72. Економічна сутність страхування, його функції та принципи.
73. Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки.
74. Організаційна структура процесу страхування та механізм його дії.
75. Сутність ризиків, їхнє оцінювання та етапи управління. Склад та структура тарифної ставки.
76. Класифікація страхування за об'єктами та формами.
77. Страховий ринок: поняття, структура, показники стану та розвитку.
78. Майнове страхування: сутність, специфічні ознаки та види.
79. Особисте страхування: сутність, специфічні ознаки та види.
80. Страхування відповідальності: сутність, специфічні ознаки та види.
81. Страхові посередники: сутність, завдання та відмінності.
82. Порядок утворення та ліквідації страховиків, вимоги до страхової організації.
83. Умови забезпечення платоспроможності страховиків.
84. Сутність та засоби державного регулювання страхової діяльності. Функції органів державного нагляду за страховою діяльністю.
85. Обов'язки страховиків та страхувальників.
86. Перестраховання: економічна сутність, функції та механізм передачі ризику.
87. Фінанси страховика: основні принципи організації та розміщення. Інвестиційна політика страхових компаній
88. Доходи та витрати страховика. Показники ефективності діяльності страхової компанії. Особливості оподаткування страхових компаній.
89. Фінансова надійність: поняття та шляхи досягнення. Страхові резерви, їх види та порядок формування.
90. Специфічні страхові фонди страховиків: сутність та джерела утворення.
91. Платоспроможність страховика: сутність, умови та оцінка.

РОЗДІЛ ІІІ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Під час відповіді на питання, визначені у білетах, випускник має проявити здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу; повинен показати, що він глибоко усвідомив сутність та зміст основних категорій з фінансів, банківської справи та страхування; здатен до критичного та системного аналізу фінансово-економічних та обліково-аналітичних явищ; вміє грамотно і точно формулювати та висловлювати свою позицію, належним чином її обґрунтовувати.

Відповідь здобувача оцінюється на „**відмінно**” (90 – 100 / **A**), якщо вона містить повне, розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу; відображає чітко знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку і взаємодії, правильне формулювання тлумачень відповідних понять; свідчить про знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів; містить аналіз змістовного матеріалу, самостійні висновки здобувача, формулювання та аргументацію його точки зору; логічно і граматично правильно викладена.

Відповідь здобувача оцінюється на „**дуже добре**” (85 – 89 / **B**), якщо вона виявляє загалом високий рівень знань студента щодо всієї програми навчальних дисциплін та практично відповідає викладеним вище вимогам, однак, при цьому не містить самостійного аналізу питання або не повністю аргументована, або не містить окремих елементів чи ознак, які не є суттєвими для характеристики предмету питання; або містить незначні неточності, які не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття тощо).

Відповідь здобувача оцінюється на „**добре**” (75 – 84 / **C**), якщо вона виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальних дисциплін та практично відповідає викладеним вище вимогам, однак, при цьому: не містить самостійного аналізу питання, не повністю аргументована, не містить окремих суттєвих елементів для характеристики предмету питання; містить незначні неточності.

Відповідь здобувача оцінюється на „**задовільно**” (70 – 74 / **D**), якщо вона є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет питання, є не зовсім правильною: не є аргументованою; свідчить про наявність прогалин у знаннях здобувача; викладена з порушенням логіки подання матеріалу; містить достатньо велику кількість теоретичних помилок.

Відповідь здобувача оцінюється на „**достатньо**” (60 – 69 / **E**), якщо вона є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет питання, є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів, нечіткі характеристики відповідних явищ; викладена з істотним порушенням логіки подання матеріалу; містить дуже багато теоретичних помилок.

Відповідь здобувача оцінюється на „**незадовільно**” (35 – 59 / **FX**), якщо студент відповів на поставлене запитання неправильно, або відповідь не

розкриває сутності питання, допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про безсистемність та поверховість знань у студента, невміння сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності.

Відповідь здобувача оцінюється на „незадовільно” (0 – 34 / F), якщо відповідь студента неправильна (або відсутня взагалі) та не відповідає мінімальним вимогам щодо обсягу та якості знань випускника, здобувачем допущені грубі помилки не тільки при розкритті питань, а й при визначенні базових понять і категорій.

Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою і шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Примітка
		Оцінка	Пояснення	
90 - 100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне розкриття матеріалу, без помилок, вміле використання нормативних джерел)	
85 – 89	Добре	B	Дуже добре (розкриття матеріалу лише з незначною кількістю помилок)	
75 – 84		C	Добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	
70 – 74	Задовільно	D	Задовільно (загалом вірно розкриття матеріалу з певною кількістю суттєвих помилок)	
60 – 69		E	Достатньо (розкриття матеріалу задовольняє мінімальним критеріям)	
35 – 59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	
0 – 34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

РОЗДІЛ IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Бюджетний кодекс України: закон України від від 08.07.2010 р. № 2456-VI із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Податковий кодекс України: закон України від 2.12.2010 р. № 2755-VI із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
4. Цивільний кодекс України: закон України від 16.01.2003 р. із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Господарський кодекс України: закон України від 16.01.2003 р. із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Земельний кодекс України: закон України від 25.10.2001 р. із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про Державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 14.11.2019 № 294-IX із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20>.
8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
9. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
10. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2346-III. із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
11. Про цінні папери та фондовий ринок : закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Про страхування: закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
13. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.
14. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>.
15. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.

16. Про місцеві державні адміністрації URL: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.

17. Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні: Закон України від 27.03.2014 № 1166-VII із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1166-18>.

18. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 № 514-VI із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.

19. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 № 2664-III із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.

20. Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України : Закон України від 28.12.2017 р. №73-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/73-19>.

21. Про фінансовий лізинг: закон України від 16.12.1997 р. № 723/97-ВР із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

22. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

23. Про господарські товариства: закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

24. Про депозитарну систему України: закон України від 06.07.2012 р. № 5178-VI, із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

25. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

26. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати: закон України від 19.06.2003 р. № 979-IV із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

27. Про іпотечні облигації: закон України від 22.12.2005 р. № 3273-IV із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

28. Про обіг векселів в Україні: закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

29. Про електронну комерцію: закон України від 3.09.2015 р. № № 675-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.

30. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: закон України від 22.11.1996 р. № 543/96-ВР із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

31. Про товарну біржу: закон України від 10.12.1991 р. № 1956-XII із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

32. Про режим іноземного інвестування: закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/93/96-%D0%B2%D1%80>.

33. Про зовнішньоекономічну діяльність: закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/959-12>.

34. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів : закон України від 23.11.2018 № 2628-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2628-19>.

35. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів): постанова Кабінету міністрів України № 913 від 7 грудня 2016 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-%D0%BF>.

36. Про внесення змін до Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів: постанова Кабінету міністрів України № 1251 від 27 грудня 2010 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-2010-%D0%BF#n11>.

37. Про здійснення державних зовнішніх запозичень у 2019 році шляхом залучення кредиту: постанова Кабінету міністрів України № 107 від 20 лютого 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/107-2019-%D0%BF>.

38. Про грошову реформу в Україні: Указ Президента України від 25.08.1996 № 762/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/762/96>.

39. Про міжнародний фінансовий лізинг: конвенція УНІДРУА від 28.05.1998 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

40. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: постанова правління Національного банку України від 21.01.2004 р. № 22 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

41. Про кредитування: Положення Національного банку України, затверджене постановою Правління НБУ від 28.09.1995 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0246500-95>.

42. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: постанова правління Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

43. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: постанова правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.

44. Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними

операціями банків: постанова правління Національного банку України від 29.09.97 № 323 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-00>.

45. Про затвердження Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період: постанова правління Національного банку України від 05.05.2018 №51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0051500-18>.

46. Про приведення статутного капіталу банків у відповідність до мінімально встановленого розміру: постанова правління Національного банку України від 06.08.2014 №464 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0464500-14>.

47. Про затвердження Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні: постанова правління Національного банку України від 29.12.2017 №148 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>.

48. Про затвердження Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції: постанова правління Національного банку України від 02.01.2019 №2 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19?lang=en>.

49. Про затвердження Інструкції про організацію виготовлення, випуску в обіг і реалізації пам'ятних та інвестиційних монет України, сувенірної продукції: постанова правління Національного банку України від 30.05.2012 № 213 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1044-12/ed20181124>.

50. Про затвердження Положення про порядок проведення перевірок щодо дотримання об'єктами нагляду (оверсайта) вимог законодавства України з питань діяльності платіжних систем в Україні: постанова правління Національного банку України від 09.12.2003 №503 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2213-13>.

51. Про затвердження Положення про порядок подання відомостей про структуру власності банку: постанова правління Національного банку України від 21.05.2015 № 328 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0328500-15>.

52. Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу: постанова правління Національного банку України від 26.06.2015 № 417 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0417500-15>.

53. Про затвердження Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України: постанова правління

Національного банку України від 01.03.2016 № 129 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0129500-16>.

54. Про затвердження Положення про застосування електронного підпису в банківській системі України: постанова правління Національного банку України від 14.08.2017 № 78 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0078500-17>.

55. Про затвердження Положення про порядок визначення системно важливих банків: постанова правління Національного банку України від 25.12.2014 № 863. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0863500-14>.

56. Про затвердження Положення про підтримку ліквідності Національним банком України Фонду гарантування вкладів фізичних осіб: постанова правління Національного банку України від 18.03.2013 № 95 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0543-13>.

57. Про затвердження Положення про здійснення валютних інтервенцій Національного банку України на валютному ринку України: постанова правління Національного банку України від 31.01.2019 № 26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0026500-19>.

58. Про затвердження Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці: постанова правління Національного банку України від 14.07.2006 № 267 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0935-06>.

59. Про затвердження Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України: постанова правління Національного банку України від 22.12.2017 № 141 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0141500-17>.

60. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи: постанова правління Національного банку України від 17.09.2015 № 615 із змін., внес. згідно з постановами правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15>.

Рекомендована література до розділу «Теорія грошей»

1. Белова І. В. Дослідження грошово-кредитного ринку: навч. посіб. Суми: СумДУ, 2020. 147 с.
2. Вовчак О. Д., Бучко І.Є., Костак З.Р. Гроші та кредит : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
3. Ярошевич Н.Б. Фінанси, гроші та кредит: підручник. Львів: «Новий Світ-2000», 2023. 414 с.

4. Гроші та кредит: навч. посіб. для підгот. здобувачів вищ. освіти за спец. 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" / І. Л. Шевчук та ін.; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 184 с.
5. Коваленко М.М., Лесная О.С. Гроші та кредит : навч. посіб. Харків : Тім Пабліш Груп, 2021. 235 с.
6. Коренюк П.І., Коренюк Л.В., Левандівський О.Т. Гроші і кредит: навч. посіб. Дніпров. держ. техн. ун-т, Дніпров. нац. ун-т залізн. трансп. ім. В. Лазаряна, Прикарпат. нац. ун-т ім.В.Стефаника. Кам'янське : ДДТУ,2019. 401 с.
7. Гроші і кредит: Практикум / Укл.: Нікіфоров П.О., Ткач Є.В, Третьякова О.В, Харабара В.М.. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. 84 с.
8. Мещеряков А.А., Архірейська Н.В. Гроші та кредит (практикум): навч. посіб. Дніпро : УМСФ, 2022. 171 с.
9. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. / Політило М. П. та ін.; Львів : Новий Світ-2000, 2022. 233 с.
10. Чкан І.О. Гроші та кредит : навч.-метод. посіб. Мелітополь : Вид. будинок Мелітоп. міськ. друк., 2018. 169 с.
11. Шишкіна О. В., Дубина М.В. Гроші та кредит: теорія і практика (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Чернігів : Брагинець О. В., 2018. 570 с.
12. Шпак Н. О., Ярошевич Н.Б., Побурко О.Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. 415 с.

Рекомендована література до розділу «Теорія кредиту»

1. Белова, І.В. Дослідження грошово-кредитного ринку: навч. посіб. Суми: СумДУ, 2020. 147 с.
2. Вовчак О. Д., Бучко І.Є., Костак З.Р. Гроші та кредит : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
3. Гроші та кредит : підручник / О. В. Дзюблюк та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Олександра Валерійовича Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 891 с.
4. Гроші та кредит: навч. посіб. для підгот. здобувачів вищ. освіти за спец. 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" / І. Л. Шевчук та ін.; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 184 с.
5. Коваленко М.М., Лесная О.С. Гроші та кредит : навч. посіб. Харків : Тім Пабліш Груп, 2021. 235 с.
6. Коренюк П.І., Коренюк Л.В., Левандівський О.Т. Гроші і кредит: навч. посіб. Дніпров. держ. техн. ун-т, Дніпров. нац. ун-т залізн. трансп. ім. В. Лазаряна, Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Кам'янське : ДДТУ, 2019. 401 с.
7. Ярошевич Н.Б. Фінанси, гроші та кредит: підручник. Львів: «Новий Світ-2000», 2023. 414 с.
8. Мещеряков А.А., Архірейська Н.В. Гроші та кредит (практикум): навч. посіб. Дніпро : УМСФ, 2022. 171 с.

9. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. / Політило М. П. та ін.; Львів : Новий Світ-2000, 2022. 233 с.
10. Гроші і кредит: Практикум / Укл.: Нікіфоров П.О., Ткач Є.В, Третякова О.В, Харабара В.М.. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. 84 с.
11. Шишкіна О. В., Дубина М.В. Гроші та кредит: теорія і практика (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Чернівці : Брагинець О. В., 2018. 570 с.
12. Шпак Н. О., Ярошевич Н.Б., Побурко О.Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. 415 с.

Рекомендована література до розділу «Фінанси»

1. Алексєєв І.В. Бюджетна система : підручник. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 399 с. :
2. Алексєєв І.В., Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Бюджетна система: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
3. Аранчій В.І. Податкова система : навч. посіб. Полтава: Укрпромторгсервіс, 2018. 361 с.
4. Карлін М. І., Проць Н. В., Борисюк О. В. Публічні фінанси: навчальний посібник; за ред. д. е. н., проф. М. І. Карліна. Електронне видання. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.
5. Бутенко В.В. Бюджетна система : навч.-метод. посіб. Одеса : ОНУ, 2018. 339 с.
6. Бюджетна система: тенденції розвитку / В.М. Мазярчук та ін.; під ред. В.М. Мазярчука. Київ: «ФОРМ ЛОПАТИНА О.О.», 2019. 384 с.
7. Варналій З. С., Романюк М. В. Податкова система : підручник. Київ : Знання України, 2019. 567 с.
8. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси : навч. посіб. Одеса : ПромАрт, 2018. 261 с.
9. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навчальний посібник: експрес курс. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
10. Краус Н.М., Краус К.М., Марченко О.В. Актуальні проблеми фінансів та економіки: навчальний посібник. Київ: Аграр Медіа Груп, 2023. 286 с.
11. Воронська О.О. Податки в Україні: навчальний курс. Від теорії до практики: підручник. Дніпро : Акцент ПП, 2019. 471 с.
12. Гелеверя Є.М. Бюджетна система : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти. Харків : Панов А. М. , 2018. 234 с.
13. Луніна І.О., Бондарук Т.Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навчальний посібник. Київ: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2019. - 304 с.
14. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Фінанси: навчальний посібник. Львів: Видавництво «Простір-М», 2018. 298 с.

Рекомендована література до розділу «Банківська система»

1. Банківська система: навчальний посібник / укл.: П.О. Нікіфоров, О.М. Гладчук, М.Г. Марич, М.П. Федішин. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с.
2. Банківська система : підручник / О.М. Тридід, Б.В. Самородов, І.М. Вядрова та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 536 с.
3. Благун І.І. Банківська система України в умовах турбулентності фінансового ринку: теорія, методологія, практика: монографія; Івано-Франківськ : ДВНЗ "Прикарп. нац. ун-т ім. Василя Стефаника", 2020. 363 с.
4. Банківське право України : навч. посібн. / Ковалів М. В., Єсімов С. С., Назар Т. Я. та ін. Львів : СПОЛОМ, 2023. 256 с.
5. Гладчук О.М., Антохова О.Ю. Банківські операції : зб. практ. завдань / уклад.; Чернівці : Рута, 2018. 199 с.
6. Жихор О.Б. Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки: навч.посіб. 2018. 436 с.
7. Косова Т. Д., Циганов О.Р. Банківські операції : навчальний посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 372 с.
8. Ушакова О. А. Банківські операції : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2021. 226 с.
9. Фінансово-економічна грамотність : підручник. / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". Київ : Кондор, 2017 - 2018.
10. Шірінян Л.В. Банківська система: підручник. Київ : Ліра-К, 2019 .

Рекомендована література до розділу «Страховання»

1. Білик О.І., Савчин О.І. Страховий менеджмент : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 303 с.
2. Білик О.І., Хім М.К. Державне і приватне страхування. Теорія і практика: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 231 с.
3. Дем'янчук М. А. Страхові послуги: практикум. Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2021. 104 с.
4. Журавка О.С., Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сум. держ. ун-т, 2020. 349 с.
5. Журавльова Т.О., Дем'янчук М. А. Страхування: навч. посіб. Одеса, 2017. 320 с.
6. Квасницька Р.С., Доценко І.О. Соціальне страхування : навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Друкарня Рута, 2019. 355 с.
7. Підкуйко С.І. Актуарна математика: страхування життя: навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 261 с.
8. Страхові послуги: у схемах і таблицях : навч. посібн. / укл. : М.П. Федішин. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 208 с.
9. Сіренко Н.М., Мельник О.І., Шишпанова Н.О. Страховий менеджмент: навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2020. 180 с.

10. Соціальне страхування: навч. посіб. /Р. В. Пікус та ін. Київ: Компринт, 2018. 251 с.
11. Фінанси страхових організацій : у схемах і таблицях : навч. посібник / укл.: М.П.Федишин, Л.В. Попова, С.С. Кучерівська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 228 с.
12. Терещенко Т.Є., Заволока Л.О., Пономарьова О.Б. Страхування:навч. посіб. у схемах, табл., комент.Дніпро: Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.
13. Фінанси, банківська справа та страхування. Менеджмент публічних фінансів: підруч. для магістрів / П. О. Нікіфоров та ін.; за ред.: П. О. Нікіфорова, Н. А. Бак ; Чернівці : ЧНУ : Рута, 2021. 255 с.
14. Інститути міжнародного страхового ринку: навчальний посібник+навчальний тренінг / В. В. Карцева, С. П. Прасолова. Київ:, «SBA-Print», 2020. 568 с.
15. Шибаніна О.В., Рябенко Г.М. Страхування: дивовижний світ страхування: навч. посіб. Миколаїв: МНАУ, 2019. 225 с.